

FÜGGETLEN UJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZ. SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP

Egész évre 8 korona
Félévre 4 „
Negyedévre 2 „
Egyes szám ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő:

SZILASSY ZOLTÁN

a Gazdasági Egyesületek Orsz. Szövetségének ügyv.-titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

IX. ker., Üllői-ut 25. sz. (Köztelék).

Tóth Béla, a mult héten elhunyt magyar író.

Mult számunkban megemlékeztünk már a kiváló író és hirlapíró Tóth Béla elhunytáról és méltattunk azt a nagy veszteséget, mely hazai irodalmunkat a gyászeset folytán érte.

Tóth Béla, Tóth Kálmán költő és Majthényi Flóra író fia volt. Született Budapesten 1857. évi október 20-án. Gimnáziumi tanulmányait elvégezve, természetrajzi és orvosi tanulmányokkal foglalkozott; már egész ifjan beutazta Bulgáriát, Macedóniát, Görögországot és Egyiptomot és 1877-ben tagja volt az egyetemi ifjak küldöttségének, amely Konstantinápolyba Abdul Kerim pasának díszkardot vitt. Korán hirlapíró lett s első műve 1873-ban, 15 éves korában jelent meg. Ez „János barát” című verses elbeszélés volt. Különösen tárcákat, rajzokat írt, részint úti, részint társadalmi tárgyúakat, gondos, választékos prózában, finoman élezett szellemben.

Egyike volt azoknak a ritka hirlapíróknak, akik könnyűnek látszó foglalkozásukat nagy előkészület alapján stilisztikai, történeti és természettudományi gondos tanulmánnyal folytatták, ehhez járult európai műveltsége és nagy nyelvismerete. 1877 óta vagy ezeröttszáz tárcacikket írt a lapokba s mintegy 50 kötetnyi szépirodalmi és egyéb munkát fordított franciából és olaszról.

Kiváló munkái: A mi urunk Jézus Krisztus gyermekségéről írott könyv (1893 és még három kiadás); Szájruul-szájra (a magyarság szálló igéi, 1895., alapos prozologiai munka); Mendemondák (a világtörténet

furcsaságai, 1896); A boldogasszony dervise és egyéb históriák; sajtó alatt: Magyar ritkaságok; A magyar anekdotakincs, mely mintegy 100 nyomtatott ívnyi terjedelmével a legnagyobb s egyszersmind kritikai gyűjtemény lesz. Tóth egyike volt azon szépíróinknak, kik

a Nyelvőr megtisztító törekvéseivel egyetértettek, maga is munkatársa volt a Nyelvőrnek, hol annak kimutatásával foglalkozott, hogy a magyar stilművészet ellehet a nyelvújítás korcsai nélkül. Mint írónak kivált két érdeme emelkedik ki: stilművészete, továbbá a közönség tudatában levő bizonyos nyelvi és gondolatkészlet kritikai buvárlata.

Tóth Béla tíz esztendő előtt a hirlapírásban egy új, eredeti rovatot nyitott. Ez az *Esti levél*, amelyben állandóan a napi eseményekkel kapcsolatos kérdésekkel foglalkozott, kemény, kérlelhetetlen hangon ostorozta a társadalmi és politikai eltévelyedéseket és ferdeségeket. E rovat miatt rengeteg afférje támadt. A kemény igazságok nem tetszettek sokaknak és hol sajtópörrel, hol párbajra való kihívással támadták. Tóth Béla mindig a legnagyobb viharokban is megállotta a helyét és afférjeiből győztesen került ki. Mint

hirlapíró állandó hadakozás közt élt. Nagy port vert fel a tanítókkal való háborúskodása. Abból kifolyólag, hogy egy tanító beteggé vert egy tanulót, több heves cikket írt és elnevezte a tanítókat „tanbetyároknak”. Emiatt az egész tanító kar részéről érték őt a meg-támadások.

Tóth Béla †

Jobb és megbízhatóbb magvakat

nem is ajánlhatunk mint a minőket 32 év óta

MAUTHNER ÖDÖN cs. és kir. udv. szállító magkereskedésében
BUDAPESTEN, VII., Rottenbiller-utca 33. sz.
IV., Kossuth Lajos-utca 4. sz. kaphat. — Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

tette Vajdát, aki — valószínűleg utóljára — kerülő úton, a főrendiház kapuján szökött ki a magyar törvényhozás épületéből.

A Ház ezután zárt ülésben is pálcát tört Vajda felett, akit még elítélt a maga pártja is: a nemzetiségi képviselők. *Apponyi* gróf szerint Vajdának le kell mondani a képviselőségről.

A bukovinai székelyek visszatelepítése.

Az Országos Nemzeti Szövetség tudvalevőleg mozgalmat indított a másfél évszázaddal ezelőtt Erdélyből Bukovinába menekült székelyek visszatelepítésére. A fölötté elszaporodott székelyek ugyanis, akik az őseik telepes földjein már nem bírnak megélni, visszakiváncznak az őshazába, Hunyad vármegyében már ki is szemelték a településre alkalmas területeket. Állami támogatás nyérése végett már három ízben jártak *Darányi* földművelési miniszternél, aki a mult héten szakértekezletet hívott össze az ügy megvitatására. Az értekezleten, melyen *Mezőssy* Béla államtitkár elnökölt, *Lovas* osztálytanácsos, a telepítési ügyek előadója annak a bizonyítására törekedett, hogy Hunyadmegye nem alkalmas a telepítés céljaira talajviszonyai és nagy erdőségei miatt. Hangoztatta, hogy a letelepülni vágyó bukovinai székelység a földművelést nem kedveli, maradi házatája, gazdasági berendezése, udvara rendetlen, marhatenyésztése nem felel meg a kivánalmaknak, egyébként sincs állandó maradása, fizetési kötelezettségének pedig nem tesz eleget.

Előadóval szemben *Bethlen* István gróf nagy nemzeti fontosságot tulajdonít a bukovinai székelyek visszatelepítésének, akik gazdálkodásának kezdetlegessége természetes, mert századokon át el volt zárva előlük a gazdasági haladás útja. Kiváló faji tulajdonságuk: erkölcsi és családi életük, nagy szaporaságuk, faji származásukhoz való szívós ragaszkodásuk és életrelvőségük.

Ugyancsak így nyilatkoztak *Thoroczky* Miklós gróf, *Bornemissa* báró és *Bánffy* Miklós gr. *Koncz* Domokos dévai polgármester a *Dévára* telepített bukovinai székelyeket teljesen megfelelő népelemnek tartja, kik hasznára váltak a vármegyének. *Pogány* Béla alispán főképp a Maros és Cserna vonalán tartja szükségesnek a magyarság megerősítését a bukovinai székelyekkel. Az oláhság tömkelegében csakis olyan nép érvényesülhet, aminő a bukovinai székely, mely százötven éven át kiállotta a tűzpróbát.

Ebben a telepítési kérdésben *Darányi* földművelési miniszter legközelebb fog dönteni.

A kisipar segítése.

A kisipart a szociáldemokraták halálra ítélték. Nekik a kisipar akadály, mert ők a teljes elszegényesedéstől remélik a győzelmüket. „A kisipar sorsa, hogy bér-munkás legyen“, tanítják a szocialisták. Persze, hogy a nemzetek nem nagyon engedelmessékednek a szocialisták tanainak és segítségére sietnek a kisiparnak, mely a gyári árúk versenyében szorult helyzetbe kerül. A magyar állam is megteszi a kötelességét a kisiparral szemben és hiszszük, hogy a nemzeti kormány még nagyobb támogatásban fogja részesíteni a kisiparosokat.

Az 1899—1905. évben 383 kisiparos részesült gépadományozásban 923.307 korona értékű gépekkel, kik közül 58 kisiparos 128.933 korona értékben a gépeket az 1905. év folyamán kapta meg.

Az ellenőrzés alatt álló kisiparosoknál a gépadományozások alkalmával 189 esetben lett a foglalkoztatandó munkaslétszám kikötve, még pedig foglalkoztatandó volt ezen 189 kisiparosnál összesen 731 segéd, 452 tanonc és 100 háziiparos, ezzel szemben az 1905. évben tényleg foglalkoztattak 990 segédet, 478 tanoncot és 171 háziiparost, vagyis 259 segéddel, 26 tanonccal és 71 háziiparossal többet, mint amennyire kötelezve voltak, ezen többlet 35.43 százalék, 5.75 illetve 71 százaléknak felel meg.

A kisiparosoknál szintén nagy a szakmunkáshiány, s különösen nem kapnak elegendő tanoncot.

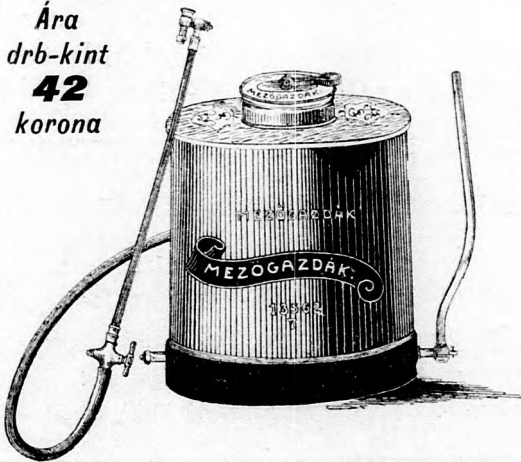
A gépadományozások által a kisiparosok versenyképessé lettek, jobb árút olcsóbban tudnak előállítani egyes kisiparosok, kik gépek használata nélkül a gyáripari verseny következtében tönkrementek volna, iparukat szépen fellendítették s termésüket minőségileg megjavították, mennyiségileg megsokszorozták.

Sok kisiparos a gépadományozás következtében oly kedvező anyagi helyzetbe jutott, hogy újabb gépeket szerzett be, műhelyét megnagyobbította, saját házába tette telepét, üzemét motorikus erőre rendezte be, sőt a kisiparos köréből a gyáripar körébe emelkedett. Különösen említésre méltó ez utóbbiak közül két lakatos, egy gépjavító, ki kisebb mezőgazdasági gépeket is állít már elő, két kocsigyártó, két fésűs, egy timár stb.

Némelyik kisiparos üzemébe oly cikk előállítását vette fel, melyet eddig csak külföldön állítottak elő s most szaktársai ezen cikkeket az illetőtől szerzik be.

A kisipar támogatását a jövőben még nagyobb arányban kell terjeszteni, hogy ennek a mindig hazafias osztálynak a fennmaradása biztosítva legyen.

Ára
drb-kint
42
korona

Most jelent meg a tavaszi és szőlőművelési árjegyzékünk, a melyben az összes szőlővédekezési anyagok, eszközök és permetezők JUTÁNYOS ÁRAI fel vannak tüntetve.

Kívánatra ingyen és bérmentve megküldjük a gazdáknak.

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE
Budapest, V., Alkotmány-utca 31. szám

Évforduló a kormányzatban.

A nemzeti kormány egy évi tevékenysége.

Április 9-én mult egy esztendeje, hogy a király a mostani nemzeti kormányt kinevezte. Ennek az egy esztendőnek a munkájáról, alkotásairól most beszámol a kormány abban a nagy jelentésében, melyet az évforduló napján közrebocsajtott.

A *miniszterelnökség* amellet, hogy a kormány gyeplőjét tartotta, az osztrák kormánylyal tárgyal, három nemzeti ünnepély rendezésében vett részt

A *belügyminisztérium* hatályon kívül helyezte az előző kormány által kiadott, a közszabadságok korlátozását tartalmazó rendeletet, megkezdte az általános szavazati jog alapján való képviselőválasztási reform munkálatokat.

A *pénzügyminisztérium* üres pénztárakat talált a hosszú idejű törvénytelen állapot nyomában; az államháztartás rendjét helyreállította, az adókivetés és szedés megindult. Az egyenes adó reformját előkészítette.

A *földművelési minisztériumban* Darányi folytatta a magyar földművelő nép megerősítésére irányuló önzetlen munkáját. Számos törvényt készített, melyeket lapunkban méltattunk.

A *kereskedelemügyi minisztérium* teljes erővel készült elő a gazdasági önállóságra. Az iparfejlesztési törvény, vasúti beruházásokról, munkások baleset és betegség esetére való biztosításáról szóló törvényeken s ezeken kívül még sok más törvényt készített elő.

A *közoktatásügyi minisztérium* teljes erejét fektette a népoktatás fejlesztésére. A népiskolai törvényjavaslatot, tanítók fizetésének szabályozásáról, a nép gazdasági oktatásáról szóló törvényes rendelkezéseket kezdeményezte.

Az *igazságügyi minisztériumot* főképp a polgári törvénykezési rendtartás, kuriai bíraskodás, erdélyi birtokrendezés, telekkönyvi reform, büntető törvény újraalkotása foglalkoztatták. Végül:

A *honvédelmi minisztériumnak* az ujoncjutalék, hadsereg és haditengerészet, katonai özvegyek nyugdíjügye és egyáltalán a hadsereg harci képességének fokozása képezte gondolkodása tárgyát.

Előfizetési felhívás.

1907. április hó elsejével új előfizetést nyitottunk a „Független Ujság”-ra.

A kinek előfizetése április hó 31-én lejár, azt kérjük sziveskedjék előfizetését mielőbb megújítani, nehogy a lap szétküldésénél zavarok álljanak be.

Az előfizetési pénzek beküldésére az utalványokat külön levélben elküldöttük.

Előfizetési ár:

Egész évre	8 korona
Félévre	4 „
Negyedévre	2 „

MAGYAR GAZDÁK VÁSÁRCSARNOK ELLÁTÓ

☐ SZÖVETKEZETE ☐

Budapest (Központi Vásárcsarnok)

Igazgatóság és központi iroda: IX., Imre-utca 4. sz.

☛ Nagy köpinczéi: BUDAFOKON. ☛

• SZÖVETKEZETI ÉLET •

A szövetkezeti tanácskozások.

A szövetkezeti vezetők okosan teszik, ha odahatnak, hogy a szövetkezet közgyűlése minél népesebb legyen, hiszen munkájuk iránt való elismerést a közgyűlés bizalma adja meg. A közgyűlésen megnyilatkozó bizalom fog erőt adni nekik a következő esztendő munkájához. Éppen annál a kiváló jelentőségénél fogva, amelyet a közgyűlés a szövetkezet életében képvisel, szükséges, hogy annak összehívása és lefolyása szabályszerű legyen. A közgyűlésre nem szabad elhozni a kicsinyes érdekeket, a személyi torzsalkodást. Meg kell fontolni azt, hogy a közgyűlés az egész szövetkezet sorsa felett dönt, a tagok összességének érdekében határoz, szem előtt kell tehát mindenben a közös érdeket tartani. Tegyük a tagok gondos mérlegelés tárgyává az előterjesztendő évi mérleget és számadásokat s ha úgy látják, hogy a szövetkezet gazdálkodása nem állja meg az igazságos bírálatot, a közgyűlés figyelmeztetheti, sőt utasíthatja a szövetkezet vezetőit, hogy jövőben gondosabban tartsák a kormányrudat. Előhozhatják a tagok a felmerült jogos panaszokat, minden oly kifogást, amely a tagok érdekének sérelmére vonatkozik. Sőt kívánatos, hogy mindenki előálljon a maga panaszával, hiszen tudjuk, hogy javítani csak úgy lehet a dolgokon, ha első sorban magukat a hibákat ismerjük. A közgyűlés elé terjesztett évi mérleg mutatja a szövetkezet egy esztendei gazdálkodásának a hű képét. Ha ez a mérleg arról győzi meg a szövetkezetek tagjait, hogy a szövetkezet bizony még nem elég erős, a közgyűlés van hivatva megfelelő orvosszereket javaslatba hozni. Ajánljuk a tagok figyelmébe, hogy ha látják a szövetkezet gyengeségét, ne riadjanak vissza az áldozatoktól se. Mondjanak le az osztalékról s minden ilyenformán megtakarított fillért helyezzenek tartalékba. Egy-két esztendeig van szükség csak az ily áldozatkészségre s ez hamarosan megteremti a maga jó gyümölcsét. A közgyűlések alkalmával nyílik leginkább alkalom arra is, hogy a szövetkezetek magasabb erkölcsi célok érdekében munkálkodást fejtsenek ki. A magunk részéről azt szeretnők, hogy minden szövetkezet kösse össze a közgyűlés idejét hasznos tárgyú felolvasással, úgy, hogy a közgyűlésről ne csak

ÉRTÉKESIT husféléket, baromfit, vadféléket, tejterméket, tojást, zöldséget, gyümölcsöt, mézet és mindennemű ÉLELMICZIKKET. Hordóbor-értékesítő osztály. Égetett szeszesitalok értékesítése.

A Magyar Országos Méhészeti Egyesület vezérképviselői.

A szövetkezet tagjai kedvezményben részesülnek!
Mindennemű értékesítési ügyben díjtanul nyújt felvilágosítást.

a jól végzett munka öntudatát, hanem bizonyos mértékű erkölcsi tökélet is vigyen haza magával minden szövetkezeti tag. Az oly szövetkezeteknél, melyek anyagilag már megerősödtek s üzletüket szép eredménnyel zárták le, a közgyűléskor nyílik alkalom arra, hogy az üzleti fölösleget jótékony vagy közművelődési célra bizonyos összeget áldozzanak. Ha így dolgozik a szövetkezet, minden irányból elismerés kíséri.

A komárommegyei szövetkezetek. A „Komárommegyei Gazdasági Egyesület” kebelében alakult és működő szövetkezeti központ, hitelszövetkezet és szövetkezeti árúraktár a múlt hó 20-án tartotta közgyűlését Komáromban, a vármegyeház nagytermében Baranyay Géza nagybirtokos elnöklété alatt. Az évi jelentés szerint az egyesület szövetkezeti szervei az elmúlt évben nagyarányú, gazdag tevékenységet fejtettek ki. Az 1906-ik évben a szövetkezeti központ alakított: 5 hitelszövetkezetet, 2 gazdakört, 1 fogyasztási szövetkezetet és a szomszédos vármegyék szövetkezeteinek bevonásával megalakította Komáromban a „Felsődunai szövetkezetek szövetségé”-t. Ezekkel együtt a megyében jelenleg 61 szövetkezet működik. A hitelszövetkezet és az árúraktár zárszámadásai 1164 korona 82 fillér nyereséget tüntetnek fel, melyből a tagok megkapják az alapszabályszerű öt százalékos osztalékot. Az évi jelentés és zárszámadások elfogadása után a tisztújításokat ejtették meg. A szövetkezeti központnál elnökké egyhangú lelkesedéssel újból Baranyay Géza nagybirtokost választották meg, alelnökké: Csermák Gugó cukorgyári igazgatót és Veninger Ernő esperest. Az igazgatóságba beválasztották: Kálmán Rudolf főispán és Degenfeld Ottó gróf; a számvizsgáló bizottságba pedig: Erdélyi Gáspár árvaszéki elnök, Ferenczy Károly földmivesiskolai igazgató és Varju József számtanácsos. A hitelszövetkezet kilépett igazgatói helyére megválasztották: Erdélyi Gáspár árvaszéki elnök, Freistadt József bérlő és Barta József kádár.

Háziipari szövetkezetek. A Bácsbodrogmegyei Gazdasági Egyesület a télen Dunacsében, Titelen, Bácsföldváron, Óbecsén, Moholon, Katymáron és Militicsen rendezett háziipari tanfolyamokat. Ezek nyomán most mindenütt háziipari szövetkezetek vannak alakulóban, úgy, hogy a már meglévővel együtt a vármegyében 25 háziipari szövetkezet fog működni.

• MI UJSÁG? •

Nem tavaszodik . . .

Egy hét múlva elkövetkezik Szent György napja, amikor is a gazda ki szokta csapni a számosmarhát a legelőre. No bizony az idén nem igen csapja, mert nincs hova. A legelőről, győpről alig hogy elolvadt a hóréteg, semlyékes, laposabb helyeken megállt az esővíz, mert ami a magasságból lehullott, nem igen bírja meginni a különben is víztől telített talaj, mely olyan mint a vízzel telített szivacs. . . . Megnehezült tehát az idők járása nagyon! Tavaly ilyenkor virágba borultak már rég a gyümölcsfák, az idén? Régi öregek mondják, hogy a sok esőtől megfeketülnek, kihálnak a gyümölcsrügyek. . . . Nem tavaszodik. . . . Egy-egy kis időre kikandikál a mocskos barna föllegek mögül a nap, de csakhamar behúzza ismét sugárcsapjait a felhőréteg mögé; nyilván azt gondolja, hogy úgy se használ sugaraival ennek a sárgolyóbisnak. . . . Partosabb mezőkön itt-amott megjelenik a gazda az ekével; csamogva jár az ekevas a nedves talajon. A gazda meg-megpipen a barázdaszélen a szerszámmal, az ekeszarván nyugtatva kérges kezét, komor tekintetet vet a messziségbe, a barna mezőkre, melyek más esztendőben ilyenkor már zöldbe borultak.

— No gyerünk csillag, gyerünk kesely! — szólítja az eke elé fogott poroszka lovacskákat. S aztán szántogatja tovább a süppedékes talajt. . . .

A király Prágában. Egy prágai lap részletes tervezetét közli a király prágai tartózkodásának és az ünnepségeknek. Az utiterv az, hogy a király az eddig rendelkezések szerint hétfőn, április 15-én délután 4 óra 7 perckor érkezik Prágába a Ferenc József-pályaudvaron, az udvari különvonattal. Innen ünnepi menetben a Hradsinba vonul, a polgárórség díszkíséréte mellett. Április 15-től április 27-ig marad a király Prágában. A tizenkét naphoz minden napra jut valami ünnepség, 17-én lesz az új hid alapkövetétele, 18-án, 22-én és 25-én délelőtt általános kihalgatás, 18-án, 19-én, 21-én, 22-én és 25-én este hat órakor udvari ebéd lesz.

Thaly Kálmán képviselői jubileuma. Debrecenben május 19-én nagy ünnepet rendeznek abból az alkalmából, hogy Thaly Kálmán huszonöt éve képviselője Debrecen város I. kerületének. A város díszközgyűlést tervez, de erre nézve még megállapodásra nem jutottak, mert lehet, hogy Thaly Kálmán beszámoló fog mondani. A jubileum napján délután a Nagyerdőn népiünnep lesz.

Nagy idők tanuja. Pálóczy József negyvennyolcas honvéd meghalt Kassán. Egerben volt diák, amikor a szabadságharc kiütött; rögtön fölcsapott honvédnek. Először vadász volt, majd a tüzérségnél szolgált. A temesvári csatában foglyul esett, de megszökött és sok viszontagság után Komáromba jutott. A szabadságharc leverése után a császárhuszárokhoz került. Részt vett a

**LOKOMOBILOK, GÖZCSÉPLŐGÉPEK, BENZINMOTOROK,
ARATÓGÉPEK, TALAJMÍVELŐ ESZKÖZÖK,
TELJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB.**

KIVÁNATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.

MAGYAR KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST

magentai és kusztózzai csatákban. Miután a katonaságot otthagya, a közalapítványi kincstári jószágokon nyert alkalmazást.

Az ónodi országgyűlés évfordulója. Borsodmegye törvényhatósági bizottsága már régebben elhatározta, hogy megünnepli az 1707 május 16-án tartott országgyűlés kétszázadik évfordulóját. A törvényhatóság küldöttei a Borsodmiskolci Közművelődési Egyesület vezetőivel már meg is állapították az ünnepség rendjét, melyre az összes törvényhatóságokat meg fogják hívni. Az országgyűlés emlékére a muhi pusztán gránitoszlopot állítanak föl.

Rákóczi emlékezete. Rákóczi 1707 április 5-én erdélyi fejedelemmé való megválasztásának kétszázadik évfordulóját Marosvásárhely városa díszközgyűléssel ünnepelte meg. A bizottsági tagok az ülésen teljes számmal vettek részt. Ünnepi beszédet Szakács Péter mondott.

Püspöki kinevezés. A király szentmiklósi és óvári Pongráz Adolf gróf, pápai prelátust, vágujhelyi prépostot a kultuszminiszter előterjesztése alapján címzetes püspökké nevezte ki. A kinevezésről szóló királyi kézirat a hivatalos lap egyik legközelebbi számában fog megjelenni. A kitüntetés, mely Vágujhely prépostját érte, széles körökben nagy örömmel és meglepéssel fog találkozni. Pongráz Adolf gróf, mint vágujhelyi prépost, nagy missziót teljesített a felvidéki tótság körében, ahol évek hosszú sora óta az egyházi és nemzeti érdekek előmozdítása terén hervadhatatlan érdemeket szerzett magának. Jótékonyága, áldozatkészsége egész Felsőmagyarországon ismert és nemzetiségi és felekezeti különbség nélkül általános tiszteletet és nagyrabecsülést vívott ki számára. A préposti székben nagynevű elődei voltak, kikből később püspökök lettek, egyik elődje, Zichy Ferenc gróf pedig esztergomi érsek és hercegprimás lett. A fényes történelmi multtal bíró Pongráz grófi család tagjának kitüntetését egész Felsőmagyarországon általános rokonszenvvel fogadták.

A zólyom megyei háziipar fejlesztése. A zólyom megyei nép keresetviszonyainak javítására megyei háziipar fejlesztő bizottság alakult, amely eddig is szép munkát végzett. Összegyűjtötte a vármegye háziiparának helyzetére vonatkozó adatokat, nevezetesen mely községben milyen háziiparral foglalkoznak. Háziipari muzeumot szervezett, ahol összegyűjtötte mindazokat a tárgyakat, amelyeket a zólyomi háziiparosok készítenek s a népipar irányítására modelleket osztott szét. Igyekezett a népiparnak piacot is szervezei és a kereskedők figyelmét felhívta a mintaárú muzeumra. Darányi földművelésügyi miniszter 18,000 koronát utalványozott a bizottságnak, melyből 8000 korona fejlesztő és továbbképző tanfolyamok rendezésére használható föl, 10,000 korona pedig forgótöke gyanánt kezelendő s ebből a készített háziipari termékekre előleget nyújtanak, ezáltal olyan munkásréteget is a háziipar körébe vonnak, amely háziiparal eddig csak azért nem foglalkozott, mert készítményeit azonnal nem tudta értékesíteni.

Magyar diákok Berlinben. A budapesti kereskedelmi akadémia növendékei Szuppan igazgató és a tanári kar vezetése alatt kirándulást rendeztek Berlinbe, ahova e hét elején érkeztek. Fogadtatásukra megjelent a berlini magyar egyesület Timár elnök vezetése alatt, aki melegen üdvözölte a honfitársakat s felajánlotta szolgálatait a társaságnak egész háromnapos berlini időzésük tartamára. A kirándulók az egész idő alatt az egyesület vendégei.

Vizek állása. A földművelésügyi miniszterium vízrajzi osztályához érkezett jelentések szerint a Duna közepes vízállással Pozsonytól Remetéig apad, másutt emelkedik; Budapesten a vízállás kedden 468 cm., hétfő óta 36 cm.-t apad. Az Ipoly magas vízállású és még emelkedik. A Duna többi mellékfolyói közepén felüli vízállásuk és áradó jellegűek. A Tisza vízállása magas, Máramaroszigettől Tiszaujlagig apad, lejjebb emelkedik. A mai vízállásokból következőleg a Tiszán levonuló árhullám tetőzése várható: Tokajnál körülbelül 12-én mintegy 730 cm.-nél, Tiszafürednél körülbelül 14-én este mintegy 660 cm.-nél, Szolnoknál körülbelül 19-én mintegy 720 cm.-nél, Csongrádnál körülbelül 20-án mintegy 740 cm.-nél. Megjegyzendő, hogy az ezekhez már igen közel lévő vízállás a jelzett időnél egy nappal előbb bekövetkezik. A Tisza többi mellékfolyói közepes vízállással apadó jellegűek.

Romániában minden esőndes. Bukarestből jön a hire annak, hogy a népforgóság megszűnt s a nyugalom az egész országban helyreállt. A lázadás ügyében megindított vizsgálat tovább folyik és naponta számos le- tartóztatás történik. Moldva és Oláhország kerületeiben a mezőgazdasági munkákat csaknem mindenütt ismét megkezdették és a földtulajdonosok, bérlők és parasztok közt az egyetértés ismét helyreállott. A még fennálló különbözeteket nemsokára ki fogják egyenlíteni.

Aki honvédhuszár akar lenni. Jóképű, széles vállu szentgáli állt a minap a sorozó-bizottság elé. Tetszett a legény a doktoroknak, el is hangzott a sokaknak szomorú, sokakat boldogító „tauglich“ szó. Ajánlotta mindjárt az egyik doktor, hogy huszárnak vigyék el. Megütötte a „huszár“ szó a legény fülét, kitört belőle az ősi magyar természet, felvetette fejét s büszke öntudattal szőtt oda a sorozó-bizottságnak:

— *Még pedig honvédhuszárnak!*

Tűz a vidéken. Abauj-Torna megye több községében tűz pusztított a mult héten; nagy tűz pusztított Alpár községben, amelynek több épület eset áldozatul. A kár jelentékeny, de biztosítás útján megtérül. Ugyancsak 2-án tűz ütött ki Abaujkér községben. Négy ház leégett. A lángok közül sikerült kimenteni egy beteg embert, de egy csecsemő a lángok martaléka lett. 3-án Abauj-Tihany községben tűzvész következtében két csűr, két pajta és egy istálló elhamvadt. A tűz továbbterjedését a kivonult kassai tűzoltóság akadályozta meg.

Feloszlatott román népgyűlés. Deés város és környékének román lakossága a mult vasárnap népgyűlést hívott össze, melyen a nem állami elemi iskolai törvényjavaslat ellen akartak állást foglalni. A gyűlésre mintegy 1500 ember jelent meg, a hatóság azonban a népgyűlést megtartását nem engedélyezte és a gyűlést nyomban szétoszlatta. Egy román papot a csendőrök kivezettek és megmotoztak, azután szabadon bocsátottak. A gyűlés rendezői a gyűlést szombaton fogják megtartani.

Szétrombolt tiszai hid. Magyarakanizsáról írják, hogy a megáradt Tiszán a Dunagőzhajós társulat Junó nevű hajója öt uszályt vonva magával, a tiszai hajóhidnak nekiment s egy részét elsúlyesztette, a másik részét pedig összezúzta. A forgalom egy időre szünetel.

Megcsipett gyilkosok. Március hónapban cigányok meggyilkolták Bénye községházában az éjjeli őrt és a Wertheim-kasszát elrabolták. Monor határában el akarták vinni egy Jakab nevű cigány lovát, mert a cigány ellenkezett, belöttek sátrában és agyonlőtték a kis fiát. A napokban a m. n. csendőrségnél jelentkezett egy Jóska nevű cigánygyerek és elmondotta, hogy a rablógyilkosok Kolompár Ferenc, álnéven Orbán Dani,

Kolompár Dani, álnéven Tojka Vendel és Tojka Bajla cigányok. A csendőrség a három cigánylegényt, akik testvérek, kinyomozta és elfogta. A cigányok kezdetben tagadtak, később beismerték tettüket, de büntőrsaikat megnevezni nem akarják. Miután a csendőrség arról nyert értesítést, hogy többen voltak, tovább nyomoz ebben az ügyben.

Építőmesterek munkás-zubbonyban. Amerikai ötlettel segített a munkás-hiányon egy budapesti építő-cég, amelynek augusztus elsejére készen kell átadni egy a Zrínyi-utca 12. száma alatt épülő házat. A cég szigorúan betartja az építőiparosok kartelljének azt a határozatát, hogy szociálista kőműves munkást nem alkalmaznak, ezek nélkül azonban még a ház tűzfalát sem tudta volna felépíteni, ha sürgős munkába nem állítja több építőiroda technikusait, akik most naponként az angol szabású nadrág elé kötik a durva vászonkötényt és szorgalmasan hordják a huszonhat méter magasságban lévő tűzfalra a kész habarcsot és a téglát Sokup Antal pallér felügyeletével.

Életmentő telefondrót. Bécsből írják, hogy egy Frank Ida nevű fiatal leány, aki egy ottani üzletben volt alkalmazva, ma reggel a Landstrasse egyik házában harmadik emeletéről az udvarra vetette magát. A leány esés közben ráesett a második emeleten lévő telefondrótokra s ruhája megakadt az elszigetelőkön. Ebben a helyzetben maradt addig, amíg nem jöttek a tűzoltók, akik kiemelték a drótok közül s átadták az önkéntes mentőknek, akik kórházba szállították. A leány fején veszedelmesen megsebesült. Öngyilkossági kísérletének okát nem tudják.

Agyon akarta magát lövetni. Nagyváradon különös módon akart a minap véget vetni az életének a háziezred egyik közembere, Veress Sándor. Éjjel kiment a katonai raktárhoz és kiabálni kezdett:

— Felgyujtom a magazint!

Az őt meghallotta a kiáltó és a fegyveréhez kapott:

— Halt! Ki vagy?

Veress ekkor megismételte a fenyegetését, egyre káromkodott.

Az őt célba vette a legényt s hatszor egymásután feléje tüzelt. A hat lövés közül két golyó talált: mind a kettő a Veress karjába fúródott. A lövések zajára elősietett az őrség s ott lelte vérében fetengve a vitézt, akit azonnal a helyőrségi kórházba vittek. Ott kihallgatta a hadbíró, akinek aztán elmondotta, hogy eszégtelenül sem volt a gyújtogatás. Azért ment a magazinhoz s azért fenyegetőzött, hogy löjje agyon, mert ahhoz, hogy önmaga oltsa ki az életét, nem volt bátorsága. Sebesülése nem életveszedelmes.

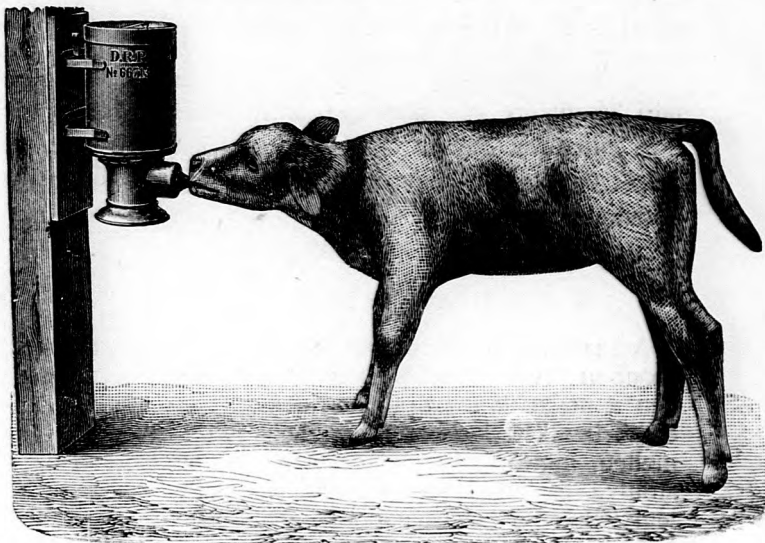
Falusi drámák. Barcsról írják: Vicze Borbás János vadász megátadta régi haragosát, Kis Tüske Jánost és késével úgy szúrta mellbe, hogy az szörnyethalt. Vicze az erdőbe szökött, de a csendőrség elfogta. Örültnek tetette magát. — Mike községben rabló cigányok behatoltak Nagy Lajos gazdához és az istállóból a lovakat elrabolták. A zajra Nagy kiment, de a rabló cigányok lelőtték. A rablógyilkos cigányokat Rostás Ferenc, Lakatos János és Lázár Imre személyében a csendőrség elfogta.

GAZDASÁGI DOLGOK

A mesterséges borjúnevelésről.

A mezőgazdálkodás mai állapotában, amidőn mindinkább át kell térnünk a fáradságosabb, több tudást igénylő belterjesebb gazdálkodásra, vagyis a földirtokban fekvő tőkénket minél jobban ki kell használnunk,

Borjuszoptató készülék.

lassan-lassan a különböző gépek használata kezd tért hódítani kisebb gazdáink körében is.

A nagyvárosok közelében, ahol a nyers tejet igen jól lehet értékesíteni, a gazdálkodás egyik legjövendőbb ágát az úgynevezett lefejő tehenészet képezi. Ez abból áll, hogy a hasas, vagy már leellett tehene-

Borjuszoptató edény önműködő fedővel.

ket összevásárolva, fejkik addig, amíg tejet ad és azután túlradnak rajta. Az ilyen gazdaságban rendszerint a nyugoti tarka teheneket tartják, mint amelyek tagadhatatlanul több tejet adnak, mint a mi magyar tehenek.

A lefejő tehenészeteknek annál nagyobb jövedelmük van természetesen, minél több tejet tudnak naponként

eladni. Éppen ez okból arra törekszenek, hogy a borjú minél kevesebb tejet szopjon az anyjától, de amellet jól fejlődjön és a legjobb erőben maradjon. Ezt mesterséges táplálással lehet elérni olyformán, hogy akár sovány tejhez (vajkészítő gazdaságokban), akár a már kifejt teljes tejhez valamely gabonaféle növény lisztjét, akár valami más erőtakarmányt fokozatosan növekvő adagban kevernek hozzá, ami által egyrészt ellenőrizhetik a borjú által megivott tej mennyiségét, másrészt elkerülik a tehénnek esetleg azáltal előálló apasztását, hogy a borjú a neki hagyott tőgyet nem szopja ki eléggé, de harmadszor könnyebbé teszik a borjú elválasztását is.

Az ily módon tartott borjúnak egy mesterséges szoptató készülékre van szüksége, amit mellékelt két ábránkon mutatunk be. Az egyik kép egy falra erősíthető, a másik egy földre helyezhető mesterséges borjúszeptató készüléket ábrázol.

K. J.

A malátacsira mint takarmány.

A malátacsira növendékmarha, továbbá tejelő tehének, azonban lovak számára is nagyon ajánlatos, ezzel szemben a malacokra hátrányos hatású. Borjúknak kilencedik hetüktől kezdve adjuk fiatal fű és gyenge széna mellett, mindig röviddel az etetési idő előtt forró vízzel átöntve és adag konyhasóval megsóva, még pedig legfeljebb 1,5 kg.-ot naponta fejenként.

Eppúgy adunk bárányoknak naponta 10—14 kilogrammot 1000 kiló élősúlyra számítva. Fiatal csikóknál a malátacsira állítólag gyors növést és erős izomfejlődést idéz elő. $\frac{1}{2}$ —1 kilót adunk nekik, tehervonó lovaknak egész 2,5 kilogrammig 2 kiló zab mellett. Lovaknak legjobb száraz állapotban adni a malátacsirát, mert különben a megnedvesített anyagból könnyen maradék marad a jászolban, amely megsavanyodik, más takarmányt is megsavanyít és könnyen békatarust idéz elő.

Legsűrűbben szoktak malátacsirát tejelő tehéneknek, juhoknál és disznóknál alkalmazni. Az állatok számára legjobb a malátacsirát ugyanoly mennyiségű vízzel megnedvesíteni, a pépszerű tömeget 24 óráig állani hagyni és azután naponként 1—2 kilogrammot adunk belőle fejenként marháknál, $\frac{1}{2}$ —1 kilót disznóknál.

Nagyobb mennyiségek etetése esetén könnyen elvetélés és a borjak elhalása áll elő. Teheneknél nagyobb adagok azonkívül könnyen túlnagy forróságot idéznek elő a testben, ami a megtermékenyítést megakadályozza. Minthogy a malátacsira igen mérszegény, tejelő tehéneknek és növendékmarhánál takarmánymeszet is kell adagolni.

A jó malátacsirának száraznak és világos színűnek kell lenni. A sötét, barnás malátacsira nagy aszaló melegre vall és az ilyen csira nehezebben emészthető, vagy pedig helytelen eltartás folytán nedvessé és penészsé válik és az ismételt száradás folytán sötét színt kapott.

G. T.

A lentermesztésről.

A len friss, azonban szelid talajt kíván, tehát szelid agyag vagy agyagos homoktalajt. Legjobban tenyészik istállótrágyával trágyázva, áttelelt földben, valamint új talajon.

Az előtermés learatása után nemsokára a tarlót fel-

törjük és ismételt boronálás után tél előtt mély barázdákat készítünk. Az elvetést oly korán végezzük, amint csak lehetséges, április hóban vagy legkésőbbben május elején. Ilyenkor a durva téli barázdákat simára boronáljuk, a nehéz hengerrel áthengereljük, azután a többsavas ekével mintegy 5 centiméter mélyre felszántjuk, még egyszer simára boronáljuk és hengereljük.

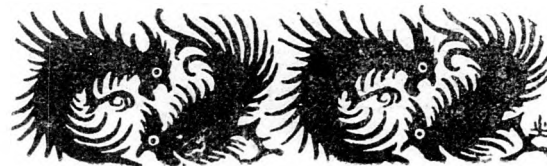
Az azután elszórt vetőmagot boronavonással befedjük és a könnyű hengerrel hengereljük. A könnyű hengert közvetlenül elvetés előtt ott fogjuk használni, ahol laza a talaj, tehát a mag különben mélyen kerülne a talajba.

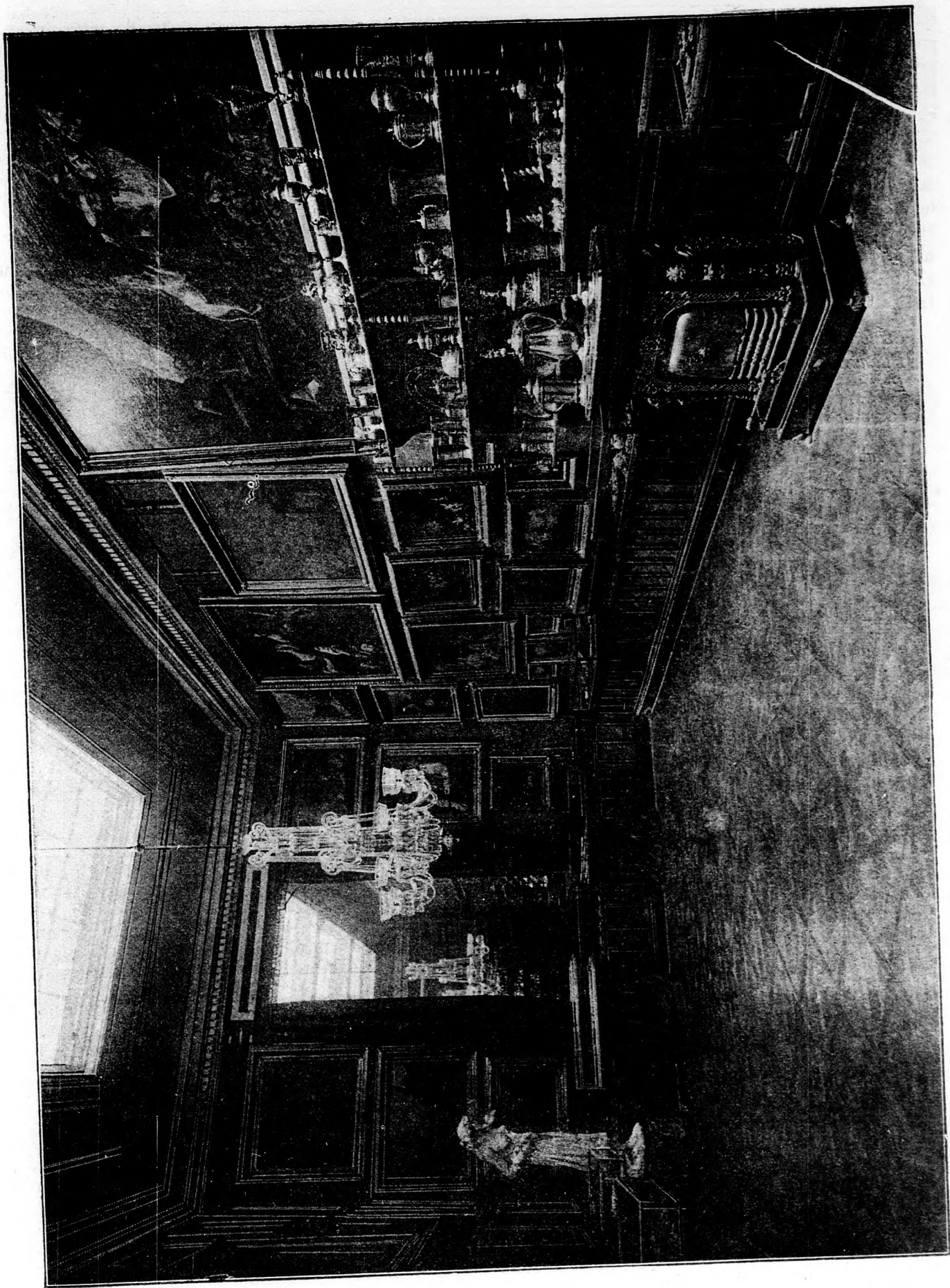
A vetőmag mennyisége átlag hektáronként 200 kg. A gyomláláshoz hozzáfogunk, mihelyt a gaz megfogható.

A konkoly mint takarmány. A konkoly is alkalmazható takarmány gyanánt, mint azt németországi kísérletek mutatják. A földolog azonban, hogy konkolyt nem szabad oly tehenekkel etetni, amelyeknek teje vajkészítésre szolgál, mert a konkolyetetés a vaj ízére hátrányos hatású. Hagemann tanár Bonnban végzett kísérletei alapján kijelen ti, hogy a konkoly a tejelválasztásra kedvezőtlen hatású. Ugyanott ejtett meg vizsgálatokat Hansen tanár is, aki a következő eredményre jutott: 1. Ha az abraktakarmányhoz 40%-nál több konkolyt nem adunk, nagyobb mennyiségben is etethető a konkoly, mert a tehéneknek nem okoz semmi bajt. 2. Ha ily takarmányozást alkalmazunk, azt fogjuk észrevenni, hogy ez a tejelválasztásra inkább kedvező, mint kedvezőtlen. 3. A konkoly ezzel szemben a vaj ízére rossz hatású, miért is oly teheneket, melyeknek a tejéből vajat készítünk, ne etessünk konkolylyal. A gazda tehát ezek után tudni fogja, mit tegyen a konkolylyal, illetőleg mily esetben nem szabad azt korpában vagy más abraktakarmányban használni. Természetes, hogy a tiszta takarmánnyal jobb hatást fogunk elérni. Azonban ha arról van szó, hogy a konkolyt is értékesítsük, bizony gazdaságos dolog ezt is a takarmányhoz keverni, kivált ha ez ellen nem lehet kifogást tenni.

Alomszalmát evő ló gyanus lehet ugyan arról is, hogy takarmányában nincsen elég ásványi anyag — különösen konyhasó — s azért szedegeti fel kivált éjjel a vizelettől átázott szalmát is; azonban az ilyen éjjeli szalmaevésnek gyakrabban az az oka, hogy kevés szálas anyagot kap s szalmát éppen nem, vagy csak szecskaalakban, pedig az egy gyomru, de aztán igen terjedelmes belű lónak épp úgy szüksége van ilyen durvább, az emésztő csatornát izgató anyagra, mint pl. a kérődzőknek. Ha már valaki, különösen nemes lovaknak szalmát egyáltalán nem, vagy csak szecskaalakban zabbal s egyéb abrakkal keverve ad, úgy — versenylóvaktól eltekintve — tegye lehetővé, hogy éjjel az állásában az alom elejéről tiszta, jó szalmát kedve szerint felszedhessen. Ez nemcsak azért jó, mert szükséges „töltelék“ jut így az emésztőcsatornájába, hanem előnyös amiatt is, mert a feküdni nem igen szerető ló éjjeli unalmában könnyen vesz fel rossz szokást, pl. ringatózást, jászolragást, fogcsiszolást, pártára nehezkedést, holott ha unalmát szalmarágcsálással üzheti, ilyen káros műveletekre nem igen vetemedik.

M—k.

Képtár-terem.

MULATTATÓ

Kivándorlók dala.

*Miért szeretlek úgy magyar hazám?
Oly odadón, oly hön, oly igazán?!
Hisz karod közt nem lehettem boldog —
Mint mostoha viseltél rám gondot...*

*Szülőanyám, édes Magyarország!
Bucsuzól fordítsd felém orcád!
Értsd meg az én könnyes sóhajtásom:
E világon bús nagy árvaságom...*

*Árvaságom, hogy elengedsz mennem,
Hogy elhagylak kénytelenségemben,
Ketten érünk egyet e világon,
Egymás nélkül csak a másvilágon...*

*Ugy becsülnek, hejh, csakúgy — ha látják:
Gondos kezéd, fiaid hogy áldják.
Ugy becsülnek, ha szerető lelked —
Fiaiddal gyomláttatja kerted...*

*Isten veled! hajh, itt hagyom szívem...
Koporsóig rád gondolok híven:
Kis bölcsöm mint mágnes ragad hozzád!
Szülőanyám, édes Magyarország...*

Petrus Jenő.

Örökös ez a mi gyászunk!

Az étteremben minden asztal el volt már foglalva, midőn beléptem.

— Tessék kérem, fent a terem felső végén lesz még hely! — hajlongott a fizető pincér.

Végig mentem a hosszú éttermen s a legszélső sarokban egy-két tagból álló gyászos familia étkezett az asztalnál. A fiával ült ott néhai Sovány Gáspár dr. özvegye, ki tizenhat éve — gyászol.

Régi ismerősük vagyok, bár rég nem láttam őket, mégis szerettem volna észrevétlenül kiosonni az étteremből, de ő nagysága észrevett:

— Jó napot, jó napot kedves Kovács úr, ah, minő szerencsés véletlen hoz bennünket össze, tessék helyet foglalni, bizonyára ebéd előtt van még, majd így hármásban jobban esik az özvegyi falat, (s zokogva folytatta) szegény jó férjem, kedves Idám, ha élnének mostan...

Közbeszólással akadályoztam meg ő nagyságának szapora beszédét.

— Nagysádék is vendéglőben étkeznek rendszeresen?

— Oh, dehogy, kedves Kovács, hisz miből telne ez a fényűzés egy kerületi orvos özvegyének, aki még nyugdíjat sem élvez, hisz emlékezik tán, hogy férjem annak idején a tifusz áldozatául esett, miután temérdek

embert kigyógyított belőle. Akkor még alig volt négy-öt éve a főváros közegészségügye szolgálatában és rongyos ezeröt száz forint végkielégítéssel kidugták a szememet, két apró gyermekemet a nélkülözés és nyomor útjára dobták. De van ott fenn a magasságban az árvák istenének gondja az özvegyekre és árvákra. Férjemnek egyik jó barátja és iskolatársa kieszközölt számomra az orvos-egyletnél évi kétszáz forint állandó segélydíjat, — egy másik barátja az orvosok segélyegyesületétől szintén kétszáz forintot. Aztán, hogy a gyerekek nőttek, iskoláztatni kellett őket, sorba jártam mély gyászba borulva, boldogult férjem kollégáit, egyiknek itt, a másiknak ott van egy kis befolyása. — Szegény Idám még csak az első polgári osztályba járt, már a Röck Szilárd-alapból 120 forint stipendiumot eszközölt ki részére Cinege dr., férjemnek gyermekkori testi-lelki barátja s az akkori közoktatási miniszter házi-orvosa.

Igy aztán tengődünk tovább. A házi-orvosok sok mindent kivittek, nem volt kérelem, özvegyi zokszó, mely teljesíttetlenül maradt.

Egyelőre nem folytathatta ő nagysága tovább, mert a pincér hozta a finom illattól párolgó sültet eléjük s ettek, faltak, mint két kisdud elefánt.

S miután nekem már számtalanszor elmondotta a fentieket és az ezután következőket ő nagysága Sovány Gáspár doktorné, hát — engedelmeükkel — folytatom én tovább.

Már említém, hogy ő nagysága tizenhat éve — gyászol. Ez a gyász az ő kenyere s míg más közönséges halandó munkában izzad, homlokára a megélhetés gondolatai barázdákat vésnek, a mindennapi száraz kenyérért küzd, fárad, addig ő nagysága a zsíros falatokért kárpótlásul gyászol.

Egy ízben összeszámítá évi járandóságait, mint ő nevezni szokta — felrugott az összeg vagy tizenháromszáz forintra évenként.

Az egyháztanács, a városi tanács, különféle humánus célú intézetek apróbb évi segélyei jelentékeny összegeskére rugtak, melyek élvezetében könnyű volt elviselni az örökös gyászos mivoltot.

Ő nagysága elköltvén — (szerinte) — szerényke özvegyhez mért ebédjét, beszélt tovább.

— Nem tudja kitalálni, hol jártunk most? Úgy-e nem? Majd elmondom én!

— Azt csak tudja édes Kovács, hogy Petike (s fiára mutatott) letette az érettségét. Mutasd be magad, édes Petikém Kovács úrnak! No ne szégyeld magad, a bátor föllépés, a mozogni tudás, nagyon nélkülözhetlen kelléke a mai kornak; ha bemutatásra kerül a sor, felállasz, meghajtod magad s mondod: Sovány Péter, joghallgató vagyok!

Ránéztem a pironkodó, vézna, 16—17 éves surbankó fiura, akinek az arcáról lerítt a butaság, kezét fogtam vele s cigarettával kínáltam meg, hogy kimentsem zavarából.

Ő nagysága folytatta:

— A miniszternél voltunk audiencián, aki megígérte, hogy olyan állást ad a fiamnak, amelynek jövedelméből

megélünk tisztességesen. Akarom, hogy tisztességesen megélhessenek, édes jó nagysád, mondta a miniszter. És tudja, hogy kinek köszönhetjük mindezt? Megint a házi orvosoknak! (Oh azok a házi orvosok!) Hallottam, hogy a miniszternek Jankó dr. a házi orvosa. Boldogult férjemmel együtt volt tanársegéd a Rókusban. Elmentem hozzá, előadtam elárvult helyzetünket, a leányom is meghalt, pedig tizenkét évig tanult, mire tanárnői diplomát kapott s akkor halt meg, mikor már özvegy anyjának gyámoltója lett volna.

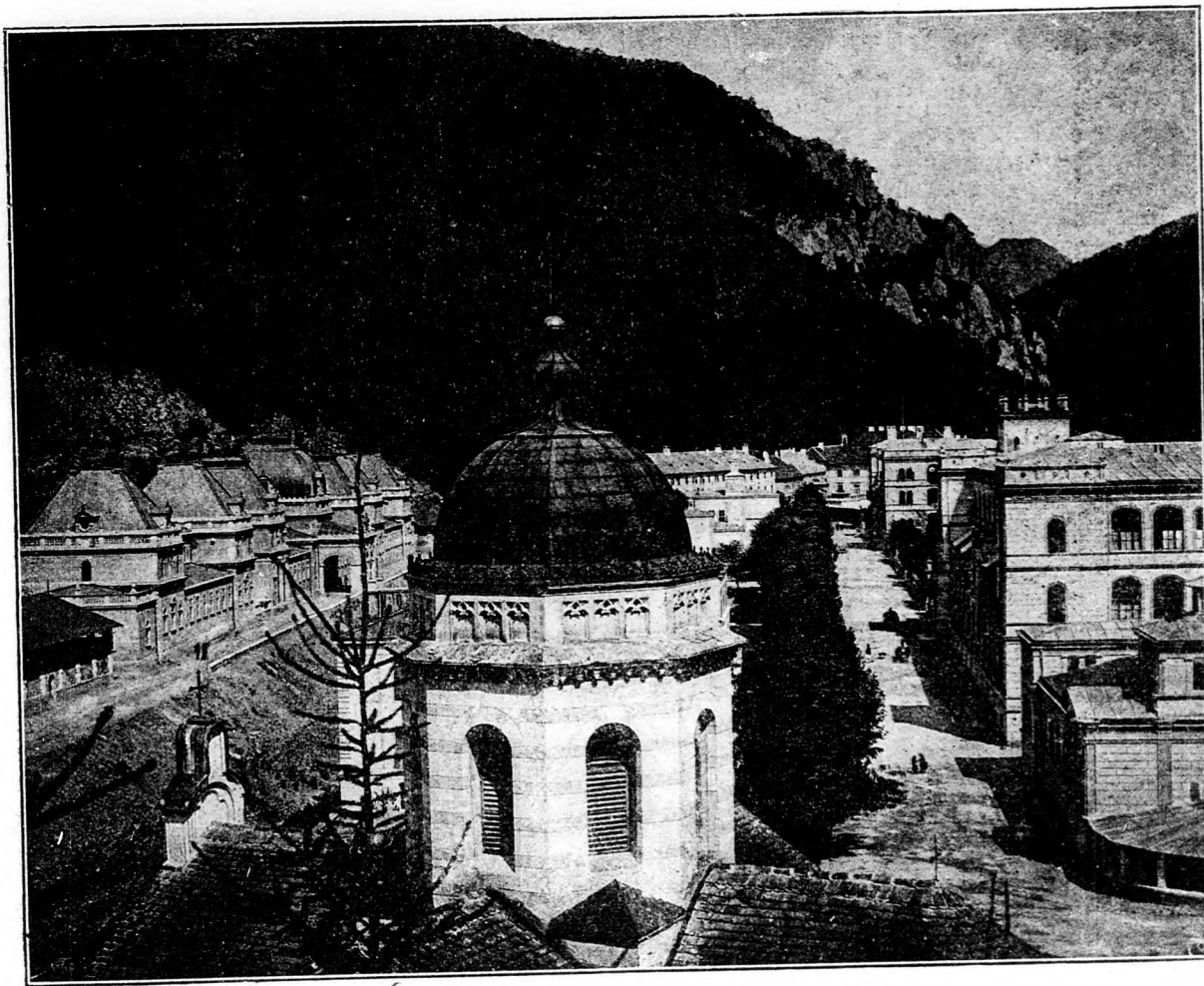
— Majd beszélek a miniszterrel! — mondta és be is váltotta a szavát; nem telik el egy hétnél több idő, már benne lesz a hivatalos lapban, hogy „Sovány Péter budapesti lakost a miniszter kinevezte . . .” Majd kísérelje figyelemmel, édes Kovács a lapokban Örökös

— No de eltűrjük valahogyan úgy-e Petim, édes Petim, okos kis fiam, hosszú özvegységemnek egyetlen megmaradt reménye. Te fogod bearanyozni nagyra-termettségeddel, tehetségeddel keserű özvegyi életem alkonyatát.

A vézna fiu anyjához simult mint aféle kezes kis bárány.

Kint a vendéglő előtti széles téren csoportosulás támadt, a vendégek az ablakhoz tódultak s az általános zürzavarban aztán sikerült elillannom ő nagysága gyászborult asztalától. Beültem rendes kávéházamba feketémet elfogyasztani s elgondolkoztam azon a sok elaggott, összetörődött gyámoltalanon és segélyre szoruló szerencsétlen párián, kiknek szájából ő nagysága az örökös gyászos mivoltát fitogtatva, kiveszi a — keserű falat_kenyeret.

Hegedüs András.

Herkules-fürdő.

gyászomnak, keserű özvegyi életemnek ezek lesznek a legvidámabb napjai.

Ő nagysága beszélt még szaporán tovább s még szaporábban hajtogatta a kétforintos pecsételt finom asztali borból a poharakat egymásután. Csettentett nyelvével az ivás után és folytatta:

— Ugy-e Peti, kezet is fogott veled a miniszter? Milyen szép jövő vár erre a fiura!

Ott láttuk a miniszter jobb kezét, azt a fiatal osztálytanácsost. Uram, teremtóm! — Alig van harmincéves. Milyen szépen haladt előre. Peti is haladhat, protekciója van, a házi orvosok kivisznek mindent. És . . . tán akkor derültebb napjai lesznek gyászos özvegységemnek. Addig csak már gyászolok tovább . . . Oh ez a mi örökös gyászunk! . . .

Ha az utcán . . .

*Ha az utcán reám veted
Csillámló tengerkék szemed:
Azt gondolom, a menny sugárzott
Reám egy pernyi boldogságot,
Felszárítani könnyemet . . .*

*Ha itt vagy ott kezet fogok
Veled s a szívem feldobog,
Azt gondolom s oh, félek, féltlek:
Meglátja irígy, földi lélek,
Hogy a szívem úgy ég, lobog . . .*

*Ha hallom bús hangod, szavad:
Szemembe fájó könny fakad,
Ugy érzem, értem árvaságom:
Hogy bírni e bús földvilágon
Egymást szeretni nem szabad...*

Petrus Jenő.

Széchenyi István grófról.

A legnagyobb magyar negyvenhét évvel ezelőtt ápr. 8-án követte el azt a gyászos tettét, amelyet annyiszor emlegetett Naplóiban. Balszemüregén át golyót repített agyába, amelynek minden sejtje és paránya nagy eszmék és gondolatok emésztő tüzeiben sorvadt el. Széchenyi csodálatos szellem volt. Csupa finomság, csupa érzékenység, csupa tetterő, hevület és csüggedés. Azóta, hogy az Akadémia alapját fejedelmi bőkezűségével megvetette, társadalmi, gazdasági és kulturális téren egész sereg eszmét és tervet pendített meg s ezek megvalósítására áldozta egész életét.

A harmincas évek reformmozgalmaiban tevékeny részt vett, amellyel a Lánchíd-alap, Dunagőzhajózás, csatornázás, Tiszaszabályozás képezték kedvenc eszméit, amik közül sikerült is sokat megvalósítania, bár a Lánchíd építésénél akadtak olyan feketelelkűek is, akik azzal gyanúsították, hogy a részvényeken rengeteg pénzt akar nyerni. Olyan spártai jellemű s önzetlen nagy férfiut is meggyanúsítottak tehát, amilyen Széchenyi volt. Wesselényihez szoros barátság fűzte. Batthyányi gróf lelkes követője volt. De Kossuth elítéltetése, kiszabadulása s a Pesti Hírlap megindítása után politikai barátai és tisztelői mindinkább gyérültek, még Deák is Kossuthhoz csatlakozott.

Zalaszentgróthon a védegyleti fiók megalapításánál olyan beszédet mondott, amelyet a nagy Széchenyi Naplójában pontról-pontra igyekezett megcáfolni. Kossuth hatalmas agitációja s óriási módon növekvő népszerűsége mindjobban elhomályosította a Széchenyit, kivált mikor ellene nyíltan föllépett. A negyvenes évek elejétől kezdve egyre nagyobb aggodalmat okozott neki a megnövekedett ellenzék harciassága s közeledni kezdett Metternichhez. Amidőn Kossuth Pestmegye követe lett, Széchenyi roppant népszerűségének is már csak romjai voltak meg, mert kormányhivatalt vállalt, a közlekedési ügyek igazgatója és titkos tanácsos lett.

Az első független felelős magyar minisztériumba azonban ő is tárcát vállalt. De amikor belga fegyvereket hozattak s a nemzet erőlyesen készült az önvédelemre, aggódó lelkének egyensúlya megbomlott s orvosa Balogh Pál dr. a döblingi tébolydába szállította. Szomorú út volt ez. Széchenyi előbb pisztolylyal akarta fejbe löni magát, Esztergomnál pedig a hajóhídról a Dunába ugrott. Kimentették, Mosonyban pedig a főutcán futott keresztül, azt kiabálva, hogy ég. Az elborult nagy szellem, aki főleg Hittelébe oly nagyszerű eszméket és gondolatokat vetett papírra, szörnyű rémképeket látott, azt hitte, hogy az ország már vérben, lángban áll, minden művét, minden alkotását elpusztítják s kétségbeesetten sóhajtott föl: Ah, az én füstbe ment életem!

Néhány év mulva döblingi magányában már annyira felüdült, hogy cikkeket írhatott a Timesbe s Bachnak hirhedt Rückblicke című röpiratára egy Londonban nyomtatott Blick című röpiratban válaszolt, amelyben kegyetlenül izekre szedte a hirhedt Bach-rendszert. Ez utolsó munkája 1859-ben jelent meg, 1860 márc. 3-án házkutatást tartottak nála, fiainál, Falk Miksánál, Kecskeméthy Kornélnál s bár semmi kompromittálót

Asszonyok gyűlése.

nem találtak nála, a rendőrség zaklatása ismét fenéig felforgatta lelki egyensúlyát s április 8-án vízzel töltött pisztolyal fejbe lőtte magát.

Megdöbentő halála gyászba borította az országot s a nemzet fájdalomnak leghívebben Arany János adott hangot közismert gyönyörű elegiájában. Széchényit kora csak félig értette meg s ez volt e ragyogó elme tragédiája. Most a kiegyezési tárgyalásoknál is láthatjuk, hogy csak az a nép intézkedhetik önállóan sorsa felől, amely anyagilag független. De mikor érjük meg ezt? Ám ha megérjük, ez lesz a nagy Széchényinek diadalmas feltámadása!

APRÓSÁGOK.

Hasznos ujságok. A „Luminaria“ című spanyol lap egy részét úgy nyomják, hogy azt koromsötétségben is lehet olvasni. E résznél ugyanis a betűket foszforeszkáló nyomdafestékekkel kenik be. Álmatlan éjszakákon nagy szolgálatot tesz ez a lap az olvasóknak. Még ennél is ravaszabb volt a „Regal Quotidien“-nek a kiadója. Ő vékony téstáblából csináltatta a lapját és a nyájas olvasó, ha már nem volt szüksége rá, akár meg is ehette. Egy francia napilap, a „Le Bien-Etre“ minden negyvenéves előfizetőjének nyugdíjat fizet. A „Zseb-kendő“ nevű ujság, mint azt a címe is sejteti, orr-fúvásra is kiválóan alkalmas. A „Courrier des Baig-neurs“ és a „La Majade“ vízmentes papírosból készülnek és így még az uszodában is lehet őket olvasni.

Két fölfedezés. Ausztráliából két érdekes fölfedezés híre érkezett; egymástól merőben eltérő, de érdemes a megemlékezésre. Az egyik bizonyára érdekelni fogja az — alkoholistákat. Ausztrália nyugati vidékein vadon tenyészik egy fa, mely akkorára nő, hogy mindenféleképp akadályozza a föld megmunkálását. A földművelésügyi miniszterium megbízásából folytatott tanulmányok arra a meglepő eredményre vezettek, hogy e fa rostjai mintegy öt fokos metil-alkoholt tartalmaznak, ami igen jól értékesíthető a kereskedelemben is. Ennek a tudományos fölfedezésnek azonban megvan a maga előzménye; a fának ezt a tulajdonságát ugyanis a deportációra ítélt fegyencek már jól ismerték és a fa nedvéből italt készítettek, mely a sört pótolni volt hivatva náluk. — A másik fölfedezés szerint immár megvolna az a zoológiai kapocs, mely az embernek az állattól való leszármaztatásának folytonosságából eddig hiányzott. Ismeretes, hogy sem a Dubois által ismertett majom-ember, sem a Jáva szigetén 1891-ben fölfedezett fosszil-maradványok nem mutatnak olyan jelleget, mely a magasabb rendű állatok és az ember közt állítólag meglévő rokonság bizonyítására alkalmas lenne. Nos hát, Kleatic tanár, aki ezidőszerint Ausztrália északi vidékeit antropológiai szempontból vizsgálhatja, azt jelenti, hogy Port Darwin környékén — különös találkozására a véletlennek — ahová a civilizációnak még a leghalványabb sugara sem tudott elhatolni, egy benszületett asszonyt látott, aki teljesen vad állapotban él az erdőben és tökéletesen az emberszabású majmok jellegét mutatta. A lábaival például fogózni tud, úgy, hogy fölüngesztheti magát a fák ágaira, akárcsak a majmok és utánozhatatlan gyorsasággal kúszik föl a fára. Annyi bizonyos, hogy emberi lényt ilyen körülmények között még nem igen láttak; hát csak hadd tanulmányozza tovább a tanár úr.

KÉPEINKHEZ.

Képtárterem. Tengernyi műkincs, festmények, műtárgyak, régiségek vannak fölhalmozva a magyar főúri kastélyokban. A lapokban gyakran olvashatjuk, hogy idegen országok híres tudósai jönnek el Magyarországra az itt fölhalmozott műkincsek tanulmányozására. Az Esterházy, Zichy, Károlyi, Andrássy, Bethlen és több más főrangú családok képtárainak nagy híre van a külföldön is. Mai képünkön egy főúri családnak pazarul berendezett képtár-termét mutatjuk be az olvasónak.

Hazai Fürdők. Herkules-fürdő. A magyarnak az a rossz szokása, hogy ha szerét teheti és apróköltsege van hozzá, külföldre megy fürdőzni s ott költi el a pénzét, Pedig a magyar fürdők úgy gyógyhatás, mint berendezés tekintetében kiállják a versenyt akármelyik híres, nevezetes világfürdővel. Elhatároztuk, hogy néhány képben bemutatunk egy pár híres magyar fürdőt. Herkules-fürdővel kezdjük, melynek egy pár fürdőháza és szállója látható képünkön, háttérben a fenyvessel borított magas hegyháttal.

Asszonyok gyűlése. A jótékonylelkű asszonyságok összegyülekeznek az ő társadalmi egyesületükben, melyet a jótékony cél gyakorlása végett alakítottak. Szegények, árvák, özvegyek könnyeit letörölni, zord téli időben meleg ruha nélkül való szegény gyermekeket felruházni és egyéb jó cselekedetet gyakorolni, az Isten melyik teremtménye volna alkalmasabb, mint a nő. A jótékony úrasszonyok tanácskozását mutatjuk be a mai képünkön.

„AGRARIA“

magyar gépforgalmi részvény-társaság
a szab. osztr.-magy. államvasut-társaság
resiczai mezőgazdasági gépgyáranak
vezérügynöksége

! Mezőgazdák különös figyelmébe!
! EGYETEMES ACZÉLEKÉK. !

Tiszta aczélanyag
saját hámorainkból.

Eltörhetetlen tégelyaczél-ekfej.
Pánczélaczél-kormánylemezek.
Magasított aczél-ekfej.
Porvédő kerekek.
Aczél | gerendely.

Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk.

Ekegyártás terén legelső rangú magyar gyártmány fe-lülmulja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.

Kérjünk árjegyzéket, mivel ez az összes talajművelőgépeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt és díjmentesen küldetik.

Rövidített levélczim:

„AGRARIA“ Budapest, V., Váci-ut 2.
Sürgőnyezim: „AGRARIA“ Budapest.

Kocka-talány.

Halmy Domokos-tól.

A	A	A	A	A	A
A	B	E	I	I	I
I	I	K	K	L	L
L	L	M	N	O	Ó
R	R	S	T	T	T
T	T	T	T	T	T

A betűk úgy helyezendők el, hogy minden egyes szó értelmet adó szót képezzen és bármely oldalról nézve, egy-ös vitéz nevét olvashassuk.

Megfejtési határidő 1907. április hó 26.

A megfejtéseket legcélszerűbb levelező-lapon beküldeni.

A „Független Ujság” 14. számában közölt talány megfejtése

„Feltámadt Krisztus e napon!”

Helyesen fejtették meg: Hefty Frigyes, Bakonyi István, Vojnich Dávid, Ivánka Jenő, Balog Mária, Papp László, Hétfalusi Antal, Miskai Jolán, Takács Ferenc, Török Tódor, Pataki István, Kovács József, Marossy Lidia, Weisz Mór, *Olvasóegylet*, (Halom) Szegheő Géza, Batki János.

A sorshuzásnál *Olvasóegylet Halom* nevét huzzuk ki elsőnek, kinek egy értékes könyvet küldöttünk.

A „Független Ujság”-ban megjelent képek lemezeit kölesön adja a kiadóhivatal.

Konti János urnak. Pusztá-Szent Mihály. A permetező végett leghelyesebb ha a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetéhez fordul, (Alkotmány-utca 31.) a szövetkezetnél legalább nem fogják becsapni.

Fazekas Istvánné úrnőnek. A leánygimnázium ma még sok költségbe kerülő tanintézet, különben is 13 esztendő leánykáját már nem érdemes oda beiratni, mert 21 éves lesz mire elvégzi a gimnáziumot. Ha már két polgári iskolát végeztet, végeztesse vele el a 3-ik és 4-ik osztályt, azután adja tanítónő képző intézetbe, így legalább hat év alatt elvégzi a tanulmányait.

K. L. Dorozsma. Mi is ismerjük a kunpuszták pörét. Lehetséges, hogy alkalmaadtán közölni fogunk egyetmást a pörös aktákból.

Érdeklődő. A „Független Ujság” nem politikai lap és csak fölemlíti a politikai eseményeket.

V. M. Kár volna Bécsbe fáradni a beteggel, mert a magyar orvosi tudomány nem áll semmivel sem hátrább a bécsinél Jöjjenek fel a klinikára.

= A „Független Ujságra”-ra mielőbb fizessünk elő, hogy a lap szétküldésében akadály ne legyen.

Élelmi cikkek nagybani árai a központi vásárcsarnokban.

Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete jelentése 1907 április.

Budapesti Központi Vásárcsarnok árai.

Husneműek: marhahus 1·70—1·40 K., vidéki borjúhús 112—142 Kl., sertés-hus 1·30—1·60 K., szalonna füstölt 134—140 K., szalonna, olvasztani való 1·44—1·52 K., háj 156—160 K., sertézsír 1·56—1·60 K. — **Füstölthús:** (vidéki) kg.-ja 1·40—1·80 K., hazai sonka 1·80—2·— K. szalámi 3·80 K.,

Baromfifélék: ———— K., rántani való csirke 2·20—3·40 K., sütni való csirke 3·—4·— K., kacsza, hizott ———— K., lud, hizott 16·—22·— K., pulyka, hizott ———— K. páronkint. Vágott hizott liba 1·50—1·70 K., vágott hizott kappan, kacsza és pulyka 1·40—1·60 K. kg.-ként.

Budapesti piaci árak.

Gabona. (Árak métermázsánként értendő). Buza 15·70—16·50 K. Rozs 12·98 K-tól 13·— K-ig. Árpa 13·40 K-tól 13·80 K-ig, jobb minőségű K-tól — K-ig. Zab 13·80—15·90 K. Tengeri ———— K. **Teavaj:** (centrifugált) 2·40—2·80 K., főzővaj 1·60—1·80 K. kg.-ként. Tehénturó kg.-ja 12—36 fillér.

Tojás: bácskai 72—72 K., erdélyi apróbb áru 72·—72 K. ládánként (1440 drb). Apadt ———— K., meszes ———— K.

Zöldségfélék: Burgonya (vagonáru) sárga 5·60—6·20 K., rózsás új ———— K., 100 mm.-ként. Hagyma 50 kg.-os zsákokban zsákkal együtt 3·80—4·40 K. mm.-ként.

Liszt ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
K.	28·20	27·20	25·80	24·80	24·—	23·20	21·—	19·20	13·50

Takarmányvásár. Réti széna 6·60—9·40 fillér, muhar 8·80—100 fillér, zsupszalma 500—600 fillér, alomszalma 3·40—4·40 fillér.

A „FÜGGETLEN UJSÁG” szerkesztésére felügyel:

RUBINEK GYULA,

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatója.

Alfa-Separator
Részv.-Társaság

BUDAPESTEN

VI., ker., LOMB-UTCZA II. szám. ☞

Tejgazdasági gépgyár

Tejgazdasági eszközök és gépek gyártása.

Tejszövetkezetek és telepek berendezése.

Arjegyzekek, tervek és költségvetések díjmentesen.

Ujdonság! Az 1907. évi mintájú Alfa-Separatorok a jelenkor legelőkétebb fölözögépei. Nagy és kiváló munkabírás mellett bámulatos könnyen járnak.

Több mint 500,000 Alfa Laval Separator az egész világon.

Legjobb tejfőző a BALTIK

BALTIK-SEPARATOR

nemcsak azért arat nagy sikereket és részestül mindenütt elismerésben, mert a **legtökéletesebb és legmodernebb tejfőző**, hanem azért, mert a szerkezet egyszerűsége a **BALTIK** kezelését még egy gyermeknek is lehetővé teszi. Miután az egész szerkezet el van zárva, sz. renesztlen-ségnek eleje vétegett és a géprészek sem romlásnak, sem piszkolódásnak nincsenek kitéve.

A BALTIK RADIATOR

készíti a legjobb és legtisztább vajat.

Szenzációs találmány.

(Lásd ismertetést a »Köztelek« 70-es számában.)

☛ Kérje árjegyzékünket, valamint a modern kézi-szeperatorokról irt birálatunkat. ☛

Baltik Separator Részv.-Társ.

magyarországi vezérképviselote

BUDAPEST,
VII. ker., Erzsébet-körut 8. szám.

TELEFON 52-58.

Szállitunk teljes tejgazdasági berendezéseket

TURUL védjegy

TURUL védjegy

☛ Ifj. Kovács József Orosháza ☛

Magyar házi-ipar. Magyar termények.
Söprük, szatyorok, gyékények, borboskorok, posztócipők, mák, bab, kása, szalonna, paprika legolcsóbban szállítja:

☛ ifj. Kovács József Orosháza ☛

A „FÜGGETLEN UJSÁG“-ban megjelent képek lemezeit (kliséket) olcsón kölesön adja, esetleg eladja a „FÜGGETLEN UJSÁG“ kiadóhivatala, (Budapest, IX. kerület, Üllői-ut 25. sz.)

Őszi trágyázáshoz a

THOMAS-SALAKLISZT

csillag-védjeggyel helyesen alkalmazva, minden növénynek legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágyája. — Kivánatra szakmunkákkal és árajánlattal készségesen szolgál:

Kalmár Vilmos, Budapest, VI., Andrássy-ut 49. (Octogon-tér.)

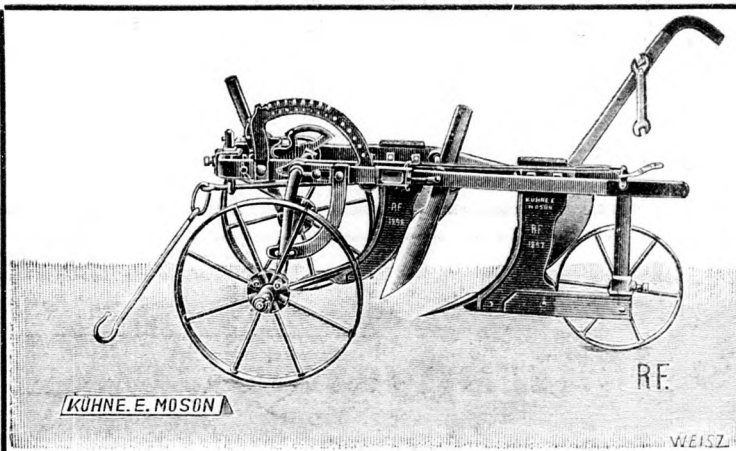
a Thomasphosphatfabr. ken G. m. b. H. Berlin, magyarországi vezérképviselője.

Óvakodjunk a hamisítá-
soktól és figyeljünk a
védjegyre.

Minden zsák ólom-
zárral és tartalom-
jelzéssel van ellátva.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban Budapest, Üllői-ut 25.

KÜHNE. E. MOSON

R.F.

Uj!

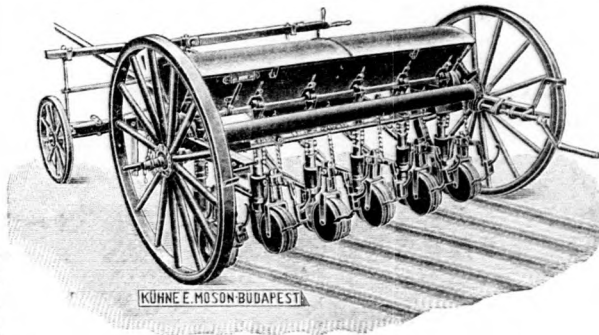
„Econom“ műtrágyaszórók
Burgonyamivelő eszközök
Laass-féle répakapáló-gépek
OSBORNE aratógépek

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körut 57a. :: Fiókraktár: Temesvár, Gazdaudvar.

KÜHNE E. MOSONBAN

elismert gondos kivitelben készülnek:
Egy- és többvasu aczélekék
Rét- és szántó föld-boronák
Mélyítő és porhanyító eszközök
a tavaszi szántás helyettesítésére.

„MOSONI DRILL“ sorvetőgépek

KÜHNE E. MOSON BUDAPEST

1905. évi forgalom : 25,000 zsák

Felhívjuk a t. c. gazdaközönség figyelmét
a budapesti

gyapju-aukcziókra

melyek minden év folyamán
két sorozatban tartatnak meg.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat
Budapest Dunaparti teherpályaudvar“ czimzett gyapju-
küldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes
díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban ré-
szesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű fel-
világosítással szolgál:

Gyapjuárverési vállalat

HELLER M. S TÁRSA

Budapest, V. ker., Erzsébet-ter 13. szám.

Gőzekéket, Gőz-utihengereket

és

Gőz-utimozdonyokat

a legtokéletesebb szerkezettel, a legjutányo-
sabb árak mellett szállítanak

John Fowler & Co.

Budapest-Kelenföld

a vasutállomással szemben.

Telefon 42—50.

Telefon 42—50.

Gazdak Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. szám.

Alakult 1900.	Biztosítéki alap:	Alakult 1900.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával	-----	1.970.340.— kor.
Tartalékok	-----	764.760.16 kor.
	Összesen	2.735.104.16 kor.

1901. évi fölszám	-----	90.349.— kor.
1902. évi fölszám	-----	59.782.28 kor.
1903. évi fölszám	-----	109.331.73 kor.
1904. évi fölszám	-----	72.438.23 kor.
1905. évi fölszám	-----	61.730.60 kor.
1906. évi fölszám	-----	59.248.65 kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére, különféle módokat szerint.

Az üzlet-eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi fizetéselegb. l. ugy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—2% os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adják fel biztosításukat 5% engedményben részesültek. Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál **az igazgatóság.**

KURCZ LIPÓT ÉS TÁRSA

photocinkografiai műintézete

Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 13.

KÉSZIT: mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

CLICHÉKET

Chemigrafia, chromotypia, photo-(auto)-typia, fametszet stb. utján. Térképek, tervezetek, alaprajzok photolithografailag legszebben, legolcsóbban sokszorosíthatnak.

Videki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

SZUPERFOSZFÁTOT,

mindennemű egyéb
Strassfurti kainitot,

Strassfurti kálitrágyasót 40% KÁLI

tartalommal, továbbá

azonkívül

Rézgáliczot (98—99%) elismert kitűnő minőségben legolcsóbban

szállít a

„Hungária” műtrágya, kén- és vegyi-ipar részvénytársaság

BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8.